Α/Α: 1069357
Εντυπο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Ημ/νία: 01/07/2003
Σελίδα: 27
Κατηγορία: Κριτική θεάτρου

Το «Αμόρε» ξαναχτυπά

Της ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΜΑΤΖΙΡΗ

Είναι κρίμα και άδικο από τις 110 σκηνές της Αθήνας -κεντρικές, δεύτερες, εναλλασσόμενες, επιχορηγούμες αδρά, μετρίως ή καθόλου, μόνιμες ή εφήμερες- όλες τις καλές ιδέες να τις έχει ένα θέατρο. Σταθερά, με προοδευτική δυναμική, κάμποσα χρόνια τώρα, το Θέατρο Αμόρε μας εξοικειώνει με την επίκαιρη δραματουργία και με τις ανησυχίες των ανά την Ευρώπη συνανθρώπων μας, με ό,τι δροσερό προκύψει από τους (πολύ νεο-)Ελληνες συγγραφόντες, με νέες περιεργασίες κλασικών κειμένων, με πιο προσωπικές σκηνικές πρακτικές.

Οι συχνά παράτολμες αισθητικές αναζητήσεις των παραστάσεών του μοιάζουν καμιά φορά αυτοσκοπός. Anything goes, αρκεί να 'χει τη δύναμη να σοκάρει ένα κοινό του οποίου οι αισθήσεις έχουν ψιλονεκρωθεί για διάφορους λόγους σύγχρονης επιβίωσης που όλοι γνωρίζουμε. Ενίοτε το shock - effect έχει διαφωτιστική αξία, άλλες φορές απλώς ρισκάρει μια διογκωμένα κενόδοξη εντύπωση, καθώς οι υποσχέσεις για ένα μη ήσυχο βράδυ εκφυλλίζονται σε έναν αυθάδη σαματά. Το παράδοξο είναι ότι και στα πλην του το Αμόρε εκπέμπει μια αύρα ζωογόνου πειραματισμού. Κι αν χάνουν, έχουν παίξει με στιλ και ανιχνευτική ευεξία.

Τόσο πολύ μέλλον, συμπυκνωμένο σαν κύβος Κνορ, όσο σε αυτό το «Θεατρικό Διαδίκτυο» της οδού Πριγκιπονννήσων, δεν έχουμε ξαναδεί πουθενά αλλού. Με το βλέμμα στραμμένο μπροστά, στους νέους του σήμερα και του αύριο, το Αμόρε τιμά και φέτος, επιπλέον του τρέχοντος προγράμματός του, τη νέα γενιά θεατών, δραματουργών, σκηνοθετών, σκηνογράφων, ηθοποιών, με ένα πακέτο «αφιερωμένο αποκλειστικά». Ο ανακουφιστικός τίτλος του «Δοκιμές», με τη χροιά έρευνας εν εξελίξει, χωρά, αν χρειαστεί, λάθη και επιείκεια.

Με την είσοδο του καλοκαιριού, ένας Ελληνας, ένας Ιρλανδός και ένας Τσεχοελβετός, με κοινό παρονομαστή την πραγματικότητα- Τώρα, την οργή, τη μοναξιά και την ενοποιό ηθική των σημερινών νέων, κατέδειξαν ότι στο μεγάλο χωριό «πλανήτης γη» δεν υπάρχουν πλέον μεγάλες διαφορές. Στις δύο σκηνές του θεάτρου το θέατρο ζυγώνει τη ζωή προκλητικά, συμβάλλοντας σημαντικά στην αλλαγή της σχέσης νεολαίας - θεάτρου. Στυγνό τεκμήριο επιτυχίας, οι ουρές στο ταμείο.

Με ένα παιχνίδι χωρίς σαφείς στόχους, άρα φαινομενικά μάταιο, όμως άχρονο και αναγκαίο όπως το κουβεντολόι των χαρακτήρων του Μπέκετ, μοιάζουν οι μονόλογοι του Δημήτρη Δημητριάδη στον Εξώστη «Διαδικασίες Διακανονισμού Διαφορών». Δηλαδή διάλογοι με αποδέκτες, μονάχα που εκείνοι δεν απαντούν ποτέ, βυθισμένοι οι καθένας στο δικό του μονόλογο. Δύο γυναίκες, ένας άνδρας σε μια σχέση κατ' ευφημισμό ερωτική, που παίζεται σαν ένα εν δυνάμει θανάσιμο τρίγωνο με διαστροφικές στην ακρότητά τους πιρουέτες κτητικότητας και βίας.

Αυτά κατά βάθος. Εξωτερικά πρόκειται για ένα ιλαρό σουρεαλιστικό καλαμπούρι με ψηλοτάκουνες σε διαστημικά μαγιό να πλατσουρίζουν νευρικά σε παιδικά pool, να «σφάζονται» για Εκείνον που δεν έχει μάτια παρά μόνο για την (απαραίτητη πλέον, ευτυχώς μικρή) οθόνη με μόνιμη ροή tae Kwon do (σκηνικά - κοστούμια

Ελλη Παπαγεωργακοπούλου). Επαναληπτικά μοτίβα που αλλάζουν φορείς, μια περιεκτική κουτσομπολίστικη καθημερινότητα (οι κολλητές, ο γκόμενος, ανασφάλειες, ανταγωνισμοί και IQ κάτω του μετρίου) ξεδιπλώνονται μηχανιστικά, αμειδίαστα, λέξεις που όταν δεν αρκούν να μεταδώσουν κάποιο νόημα (φυσικό), υποχωρούν σε μια γλώσσα κωφαλάλων, πριν ομού με την εικόνα, την κίνηση και τους λοιπούς θορύβους απολήξουν σε έναν ακατάσχετο βόμβο.

Μόνο η ιδέα της εκδίκησης ερεθίζει κάποια ζωτικά κύτταρά τους. Μολονότι το τρίο κατατρύχεται σχολαστικά με τον Αλλον, κανείς δεν έχει σχέση με κανέναν. Ο λόγος αγγίζει την αλαλία και οι πόζες είναι τόσο βλακωδώς επιγραμματικές στην επικαιρότητά τους, που βγάζουν γέλιο. Επιτέλους ένας Δημητριάδης με χιούμορ και ευάερο σαρκασμό. Ακριβώς επειδή η ζωή είναι σκληρή, όπως υπαινίσσεται και ο ίδιος στα μέχρι τώρα κείμενά του. Οχι πως δεν υπάρχει κι εδώ ζόφος και αίμα, αλλά δεν μας φτάνει η οσμή του.

Εξοχος ο Τόνη του Αργύρη Ξάφη. Ενας αποχαυνωμένος τηλεορασάκιας, θρονιασμένος στο μεγαλείο του Ανδρός, καθώς γύρω του τα θηλυκά κοπανιούνται «από έρωτα» (καλή η Βίκη Βολιώτη, ακόμη καλύτερη η Λαμπρινή Αγγελίδου). Αλλωστε, όπως διαπιστώνει σε μια αναλαμπή οξύνοιας, «δεν θέλω ούτε τη μία ούτε την άλλη, γιατί να σέρνομαι με τη μία και την άλλη...».

Καθοριστικός αρωγός του κειμένου ο πρωτοεμφανιζόμενος στο θέατρο Γιώργος Λάνθιμος. Η σκηνοθεσία του σφύζει από ερωτηματικές λεπτομέρειες σε συνεχή αντίστιξη πεζού/ιδιότυπου, πνεύματος/μωρίας. Πιθανόν μια προίκα από την τριβή του με βιντεοκλίπ, τους «Δέκα Μήτσους» (βοηθός), χοροθέατρο, σινεμά. Και αν από την πληθώρα των ιδεών του κάποιες είναι για το καλάθι, αυτές που μένουν επαρκούν για ένα ιδιαίτερο βράδυ πειραματικού θεάτρου.

Στο «Disco Pigs» (1996) του 35χρονου Ιρλανδού Εντα Γουόλς όλα είναι σώμα και συναίσθημα. Υπερδόση αδρεναλίνης, κινητική μανία, παιδαριώδης ερωτισμός, πολλή αφέλεια, ιδρώτας, ψευδαισθήσεις παντοδυναμίας, δίψα ζωής. Πρωταγωνιστές, νεολαίοι ενάντια στον υπόλοιπο κόσμο, Μπόνι και Κλάιντ χωρίς προοπτική, αλλά με σφοδρή και κτηνώδη φαντασία. Βολοδέρνοντας ριψοκίνδυνα ανάμεσα σε ντίσκο, άγριες συμπλοκές, τρυφερότητες και βόλτες με ταξί στη θάλασσα, τα τέσσερα παιδιά παίζουν και παρασταίνουν μαζί, ο ένας για τον άλλον, την ιστορία των 17 τους χρόνων, μακριά από τους σιχαμερούς, μίζερους Αλλους. Η γλώσσα τους σπασμωδική σαν ραπ μουσική. Ενα παρανοϊκό μυστικό ιδίωμα από σλανγκ διάλεκτο, νεολογισμούς και παιδική σύνταξη.

(Οι απαιτήσεις στην ελληνική μεταφορά -Αντώνης Γαλέος / Γιώργος Κακανάκης- εκπληρώνονται στο μίνιμουμ, αλλά η προσπάθεια ήτο γενναία.)

Η σκηνοθεσία (Γιώργος Κακανάκης) υπερθεματίζει, μη αφήνοντας σε αυτό το ασφυκτικό - πυρετώδες Club Heaven μήτε χαραμάδα διεξόδου. Υπάρχουν χίλιοι τρόποι να ζυγώσουμε ένα πορτρέτο παρακμής. Ενας είναι το χιούμορ. Ισως τότε να είχαμε περισσότερη θλίψη και μια πιο πλήρη ιδέα για την απελπισία της αυτοκτονικής γενιάς του νεοφιλελευθερισμού. Ετσι, σ' έναν ψυχεδελικό πολτό, εκκωφαντικό ακόμη και στα διαλείμματα σιωπής, με βίντεο προβολές και ωμό ρεαλισμό συνθημάτων και συνειρμών, πνίγονται τα μηνύματα απειλής που υπαινίσσεται ο συγγραφέας και το κοινό «κερδίζει» έναν βιασμό των αισθήσεών του. Ομως το θέατρο είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα όταν την προδίδει. Οσο πιο αυθεντικό τόσο πιο άτεχνο.

Οι νεαροί ηθοποιοί (Κωνσταντίνος Αβαρικιώτης, Μαρία Πανουργιά, Βασιλεία Ροζάνα, Αντώνης Σπίνουλας) γδύνονται, χοροπηδούν με άνεση στα διάφορα επίπεδα υποκριτικής, ανάμεσα σε ποπ, trash, νεορεαλιστική ειλικρίνεια και παραλλαγές εφιάλτη. Διαθέτουν αρκετό ρυθμό για να συμπορευθούν ώς έναν

βαθμό με το κείμενο, όμως κυρίως μοιάζουν να αυτοσχεδιάζουν πάνω του, αφήνοντας τους ρόλους στην άκρη σαν στενεμένα ρούχα. Εχουν λόγους, αλλά ποιος νοιάζεται. Αν και τελικά κάτι μένει από τον πανικό τους...

Δεν χρειάζεται να είμαστε στο Δουβλίνο των γνήσιων ιρλανδικών underdogs για να αντιληφθούμε έναν κόσμο που δεν έχει τίποτε να δώσει στους νέους του. Χωρίς εναλλακτικές λύσεις στην ανεργία, τον αποπροσανατολισμό, την κρίση πολιτισμού και οικογένειας, το ερώτημα είναι τι θα γίνει όταν με το καλό η παρέα των «ντίσκο-γουρουνιών» ξυπνήσει από την εφηβική της αφασία και της επιτραπεί να αρχίσει να μεγαλώνει. Μήπως η μετεφηβεία είναι άλλο ένα ξεφάντωμα διαρκείας με ναρκωτικά, σεξ, βία και πολλή πλήξη; Εξω, η γλυκιά αθηναϊκή νύχτα είχε κάτι από ουτοπία... (Σκηνικά Μαρία Βασιλάκη, κοστούμια Ιωάννα Τσάμη.)

Ο χώρος δεν επιτρέπει περισσότερα από δυο λόγια για το ιδιόρρυθμο ποιητικό «Norway Today» του Ιγκορ Μπουερζίμα στον Εξώστη με θέα τον «γκρεμό» της πλατείας της κάτω (κεντρικής) σκηνής.

«Θέλει κάποιος να πεθάνει μαζί μου;», ρωτάει κοιτάζοντάς μας κατάματα (κι εμείς εκείνη) ένα ζωηρό όμορφο κορίτσι σαν να ρωτάει, «είναι κανείς για μια βόλτα;».

Η ιδέα του ριάλιτι ανατυπωμένη σε θέατρο; Πραγματικότητα και φαντασία σε άλλη μια δοξασία του Τίποτε, αλλά εδώ με τρυφερά παλιομοδίτικη εμπιστοσύνη στο διάλογο, που μας αφήνει την υποψία ότι δεν είναι η όλη ζωή πλαστογραφία. Η φλυαρία περί οικειοθελούς αποχώρησης από τον κόσμο και τα μοιραία ραντεβού μέσω Διαδικτύου δύο συμπαθητικών παιδιών με φόρμες γυμναστηρίου είναι τόσο αυτονόητα, που βγάζουν γέλιο. Πόσο «today» είναι η βραδιά, δηλώνεται από το θέμα της, μίντια/πλήξη/κυνισμός, τους διαλόγους («τα έχουμε δει όλα», «δεν γίνεται τίποτε αυθεντικό», «η λογική είναι άρρωστη»), την αφισοειδή σχέση με το θάνατο, τη σβέλτη ποπ σκηνοθεσία (Γιάννης Νταλιάνης), τις φρέσκες φωτεινές ερμηνείες (Βασίλης Μαυρογεωργίου, Μαρία Φιλίνη). Βραδιά πειστικά σύγχρονη και πολύ ελκυστική. Αμέτρητες πρόβες αποχαιρετισμού μιας χορτάτης θλιμμένης νεολαίας. Ακκισμός και στο θάνατο.

Ζήτω ο θάνατος, λοιπόν, με εύχαρι μουσική υπόκρουση τους Μπιτς Μπόις. (Μετάφραση Γιώργος Δεπάστας, σκηνικά-κοστούμια Ελλη Παπαγεωργακοπούλου). Είθε οι Δοκιμές να έχουν συνέχεια...

Εσωτερικά: «Και στα πλην του το «Αμόρε» εκπέμπει μια αύρα ζωογόνου πειραματισμού»
Λεζάντες: Από τις «Δοκιμές» (μίνι φεστιβάλ Πειραματικού Θεάτρου) στο «Αμόρε»
Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ